

Aanvulling Multidisciplinaire leidraad Participatieve Aanpak op de Werkplek

Leidraad voor het implementeren van een Participatieve Aanpak voor werknemers met multiproblematiek: Grip op Gezondheid

Rosanne Schaap, Frederieke Schaafsma, Maaïke Huijsmans, Cécile Boot, Han Anema
Amsterdam UMC, November 2021

Inleiding

De meeste mensen gaan met plezier naar hun werk. Maar sommige mensen hebben moeite om hun werk elke dag weer vol te houden. Dat kan komen door gezondheidsproblemen, zoals een chronische ziekte, of door andere problemen die thuis of op het werk spelen. Hierdoor kan het zijn dat mensen minder productief zijn, of dat zij zich vaker ziekmelden. Met goede ondersteuning kunnen sommige van deze problemen tijdig worden herkend en aangepakt, zodat langdurig ziekteverzuim voorkomen kan worden. Amsterdam UMC, heeft hiervoor Grip op Gezondheid ontwikkeld.

Dit document is een aanvulling op de leidraad van de Participatieve Aanpak op de Werkplek (PA). Grip op Gezondheid bouwt voort op de PA en is verder doorontwikkeld. In deze leidraad wordt uitgelegd waarom en op welke manier de PA is doorontwikkeld. De doorontwikkeling van de PA heeft geleid tot de gespreksmethodiek Grip op Gezondheid. In dit document wordt ook besproken wanneer en met welke doel Grip op Gezondheid kan worden ingezet, worden de verschillende stappen toegelicht en het bijbehorende materiaal getoond.

Inhoudsopgave

Achtergrond

Waarom een aanvulling van de leidraad?

Op welke manier is de Participatieve Aanpak op de werkplek doorontwikkeld?

Doelgroep Grip op Gezondheid

Beoogde gebruikers van deze leidraad

Gespreksmethodiek Grip op Gezondheid

Wat is Grip op Gezondheid?

Stappenplan Grip op Gezondheid

Randvoorwaarden toepassing Grip op Gezondheid

Bijlagen

Bijlage 1: Materiaal Grip op Gezondheid

Bijlage 2: Inspiratiekaarten Grip op Gezondheid

Bijlage 3: Casuïstiek Grip op Gezondheid

Achtergrond

Waarom een aanvulling van de leidraad?

Wanneer mensen moeite hebben om het werk vol te houden of zich regelmatig ziekmelden, kan dat komen doordat werknemers knelpunten ervaren in de uitvoering van hun werk. Maar, het functioneren op het werk wordt niet alleen beïnvloed door knelpunten op het werk. Knelpunten die buiten het werk spelen kunnen ook van invloed zijn op het werk functioneren. Een werknemer die bijvoorbeeld slecht slaapt, of financiële problemen heeft, kan moeite hebben om zich te concentreren op het werk. Er spelen dan problemen op verschillende levensdomeinen, ook wel multiproblematiek genoemd. Werknemers met multiproblematiek hebben soms moeite om deze problemen zelf op te lossen. Bij werknemers met een lagere sociaaleconomische positie spelen er vaker problemen op meerdere levensdomeinen, en zij hebben ook meer moeite om deze problemen zelf op te lossen. Met goede ondersteuning kunnen sommige van deze problemen tijdig worden herkend en aangepakt. De PA richt zich op de aanpak van problemen die op het werk spelen, terwijl het van belang is om ook aandacht te hebben voor de aanpak van problemen op andere levensdomeinen. Voor het vinden van oplossingen die verder gaan dan het domein arbeid en gezondheid is de PA verder doorontwikkeld.

Op welke manier is de Participatieve Aanpak op de werkplek doorontwikkeld?

De PA is op basis van het gedachtegoed van Positieve Gezondheid verder doorontwikkeld. Positieve Gezondheid definieert gezondheid als volgt: “Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven” (IPH). Deze definitie heeft een bredere kijk op gezondheid. Het accent ligt niet op de ziekte, maar op wat mensen zelf belangrijk vinden in het leven. De PA is verbreed om hier beter op aan te sluiten, zodat gezondheid in bredere zin kan worden aangepakt, zowel knelpunten op als buiten het werk kunnen worden besproken, en de werknemer kan aangeven wat voor hem of haar echt belangrijk is om op te lossen. Dit heeft geleid tot de gespreksmethodiek Grip op Gezondheid.

Doelgroep Grip op Gezondheid

Grip op Gezondheid is van toepassing bij alle werkenden met problemen op meerdere levensdomeinen en van wie de gezondheid en duurzame inzetbaarheid kan worden bevorderd. De voorkeur heeft om gezondheidsproblemen te voorkomen en het daarom preventief in te zetten bij werknemers die moeite hebben om hun werk uit te voeren of kortdurend verzuimen. Alhoewel, Grip op Gezondheid kan ook worden ingezet bij werknemers die langdurend verzuimen of moeite hebben om terug te keren naar werk.

Beoogde gebruikers van deze leidraad

De beoogde gebruikers van deze leidraad zijn alle zorgprofessionals op het domein arbeid en gezondheid en BIG-geregistreerd zijn of in een verlengde arm constructie onder een arts

werken. Een BIG-registratie is van belang, omdat niet alleen knelpunten op het werk worden besproken, maar ook knelpunten buiten het werk die privacygevoelig kunnen zijn. Dit zijn bijvoorbeeld bedrijfsartsen, arboverpleegkundigen, inzetbaarheidscoaches, verzuimconsulenten, werkvermogenspecialisten, praktijkondersteuners bedrijfsarts of psychologen. Tevens is deze leidraad ook geschikt voor zorgprofessionals buiten het domein van arbeid en gezondheid, maar dat valt buiten het bestek van deze leidraad.

Gespreksmethodiek Grip op Gezondheid

Wat is Grip op Gezondheid?

Grip op Gezondheid is een verbreding van de PA, en bevat daarom nog steeds de belangrijkste onderdelen van de PA; een aanpak bestaande uit vastgelegde processtappen die onder begeleiding van een procesbegeleider worden uitgevoerd, waarin een gelijkwaardige en actieve inbreng van alle stakeholders is gewaarborgd en waarin stakeholders consensus bereiken over zowel de belangrijkste knelpunten als de oplossingen (zie 1.1 leidraad PA).

Grip op Gezondheid past de PA op individueel niveau toe, waarbij een werknemer onder begeleiding van een procesbegeleider bespreekt welke problemen op of buiten het werk spelen die het werk functioneren belemmeren. Daarna wordt bepaald welk probleem de werknemer wil oplossen, worden passende oplossingen gekozen en een plan van aanpak opgesteld. Vervolgens wordt de implementatie van oplossingen geëvalueerd om vast te stellen of de knelpunten zijn verholpen. De processtappen en originele materialen van de PA zijn versimpeld, gebruiksvriendelijker en toegankelijker gemaakt voor werknemers en zorgprofessionals.

Stappenplan Grip op Gezondheid

Stap 1: Inventariseren

Bespreek de situatie van een werknemer aan de hand van verschillende levensdomeinen en inventariseer op welke domeinen er problemen spelen. Vervolgens maak je een keuze over de belangrijkste knelpunten die een werknemer wil aanpakken, en wie betrokken zijn bij het probleem. Wanneer er knelpunten op het werk spelen kan iemand van de werkplek aansluiten bij een gesprek. Wanneer er knelpunten buiten het werk spelen kan iemand van buiten het werk (bijvoorbeeld andere zorgprofessional of partner) bij een gesprek aansluiten.

Materiaal voor stap 1

- De praatplaat (bijlage 1; pagina 5) kun je gebruiken voor het inventariseren problemen.
- De opdracht 'Hoe gaat het met je' (bijlage 1; pagina 6) kun je ook gebruiken voor het inventariseren van problemen of als huiswerk meegeven aan de werknemer, zodat je daar in een volgend gesprek op terug kan komen.

Stap 2: Plan van aanpak

Brainstorm over mogelijke oplossingen voor de benoemde problemen. Maak een keuze in de belangrijkste oplossingen die de werknemer wil toepassen en stel een plan van aanpak op voor de oplossingen.

Materiaal voor stap 2

- De inspiratiekaarten (bijlage 2) kun je gebruiken voor de brainstorm over mogelijke oplossingen.
- Opdracht 'Mijn plan van aanpak' (bijlage 1; pagina 8) kun je gebruiken om een plan van aanpak op te stellen voor de gekozen oplossingen. Vervolgens kun je het plan van aanpak meegeven aan de werknemer.

Stap 3: Monitoren

Stel vast of de acties uit het plan van aanpak hebben bijgedragen aan het oplossen van de problemen. Indien nodig stel je het plan van aanpak bij, stel je nieuwe acties op en/of maak je een vervolgspraak.

Materiaal stap 3

- Het eindformulier (bijlage 1; pagina 10) kun je gebruiken voor het evalueren van het plan van aanpak en om vast te stellen of de acties uit het plan van aanpak hebben bijgedragen aan het oplossen van problemen.

Randvoorwaarden toepassing Grip op Gezondheid

Randvoorwaarden voor de toepassing van Grip op Gezondheid, zijn bijna identiek aan de PA. De procesbegeleider moet ervoor zorgen dat de belangrijkste betrokkenen consensus bereiken over de ervaren knelpunten en oplossingen, en in gezamenlijkheid komen tot een plan van aanpak. Hierbij is het van belang dat de procesbegeleider ervoor zorgt dat de gelijkwaardigheid wordt gewaarborgd, deelnemers het vertrouwen hebben dat alle belangen worden meegenomen, dat iedereen zich veilig voelt en er openheid is in het delen van informatie. Het enige punt waar Grip op Gezondheid afwijkt van de PA is de vertrouwelijkheid. Wanneer er knelpunten buiten het werk spelen kan het voorkomen dat voor het vinden van een passende oplossing samenwerking nodig is met een zorgprofessional op een ander domein. Hierbij is het van belang dat zorgprofessionals toestemming vragen aan de werknemer om informatie met andere zorgprofessionals te delen en goede afspraken maken over de uitwisseling van informatie. Zorgprofessionals kunnen hiervoor gebruik maken van Zorgdomein.

Afsluiting

Deze leidraad is ontwikkeld in het kader van een onderzoeksproject dat is uitgevoerd door onderzoekers van Amsterdam UMC, afdeling Public and Occupational health. Het onderzoek is gefinancierd door ZonMW. Voor meer informatie over de toepassing van Grip op Gezondheid zie:

Schaap, R., Schaafsma, F. G., Bosma, A. R., Huijsmans, M. A., Boot, C. R. L., & Anema, J. R. (2020). Improving the health of workers with a low socioeconomic position: Intervention Mapping as a useful method for adaptation of the Participatory Approach. BMC public health, 20(1), 1-13.

Schaap, R., Schaafsma, F. G., Huijsmans, M. A., Bosma, A. R., Boot, C. R. L., & Anema, J. R. (2021). A Context Analysis with Stakeholders' Views for Future Implementation of Interventions to Prevent Health Problems Among Employees with a Lower Socioeconomic Position. Journal of occupational rehabilitation, 1-14.

Schaap, R., Schaafsma, F. G., Huijsmans, M. A., Vossen, E., Boot, C. R. L., & Anema, J. R. (2022). A Participatory intervention to prevent health problems among workers with a lower socioeconomic position: a pilot implementation study (In preparation).